

MEIE KODU

Lõuna-Ameerika Eesti ajakiri

São Paulo suurimaid mälestussambaid, pühendud ehitusinsener Ramos de Azevedole.

Rätsepaári "Baltico"

Pozerski & Küttmann

Töötab kõige uuemate moodide järele — kiirelt ja korralikult

Rua Visc. Rio Branco, 782

—São Paulo—

(Rua Duque de Caxias, nurgal)

Vannutatud tõlk

Miguel Ocougne

*Tõlgib peale teiste
keelte ka eestikeelt.*

Rua 15 de Novembro, 32. - sobrado
São Paulo

OPTIKA

FOTO MODERNA

Prillid, pince-ned igasuguses valikus
päevapildi ja kino aparaadid, filmid,
plaadid, paberid jne.

Ilmutused, koopiad ja suurendused
omas laboratooriumis

Largo do Ouvidor, 7

Telef. 2-7289

SÃO PAULO

U U D I S !

AURUSAUN NAISTELE, HINNAALANDUS EESTLASTELE

Nüüd peale põhjalikku remonti, on meie saun avatud järgmiselt:

Vannid: igapäev kella 7-st - 22-ni

Aurusaun NAISTELE: iga neljapäev kella 11-st - 22-ni

meestele iga reede ja laupäev kella 11-st

— 22-ni ja pühapäeval kella 8-st - 16-ni —

Hinnad: Vann á 2\$500 (üks tund)

Aurusaun: 2\$500 muulastele ja ainult 1\$500 eestlastele

Rua Tenente Penna, 29
BOM RETIRO

Lugupidamisega

PAUL WELTSON & VEND

Bonde ehk omnibus Casa Verde ja R. Italianos.

REVISTA ESTONIANA

LÕUNA - AMEERIKA EESTI AJAKIRI

Ilmub Brasiilias, São Paulo Eesti A. ja H. Selts „Uus Kodu” kirjastus-osakonna väljaandel

1 kord kuus

Nr. 8 (11)

EESTI
RAHVUS-

September

1935. a.

RAAMATUKOGU

Väliseestlaste ankeet.

Mõndagi korda on kodumaa lehtedes ebaõigeid teateid avaldatud väliseestlaste kohta, riivates nende kõlblist väärtust ja tehes ülekohut nende heale nimele. Iseäranis meie Brasiilia eestlaste kohta on mõned kirjutajad heaks pidanud asju kirjutada, mis meie arvates tööoludele mitte ei vasta ja mis elavat pahameelt meie seas on sünnitanud.

Kuid et diskrediteerivaid tõendusid ümber lükata, peavad meil vastavad täpsed tööolud teada olema, mida oleme kontrollinud ja mille ehtsuse juures ei saa lubada kahelda. On kirjutatud, nagu oleks siin tegemist paljude kahtlaste elementidega, keda kodumaal politsei ootab, ehk nagu koosneks São Paulo koloonia peamiselt haridusliselt väheväärtuslistest elementidest. Tunne, et sarnased kirjutajad asja ei tunne ehk ka eriliste ülesannetega meelega meid mustavad, kuid täpsete andmetega sarnaste kirjutuste vastu välja astuda meie ka ei saa, sest puuduvad kindlad ja kontrollitud andmed, — peaksime oma vastuväiteid põhjendama ka ainult isiklikele muljetele, mis tihtigi ebaõiged on.

Nõnda on selge, et on hädavajaline, et meie ise endid paremini tunneksime ja et meil andmed käes oleksid meie koosseisu ja meie liikmete kvaliteedi kohta. Meie peame endid ise paremini tundma, et endid õigesti teistele esitada.

Kuid oma koloonia koosseisu ligem tundmine on vajalik veel teisest seisukohast vaadatuna. Meie tahame rahvusliselt püsima jääda, mitte sulada ja ära kaduda teiste rahvuste hulka. Et seda mitte ei sünniks,

peame tihedasse kontakti asuma üksteisega, peame elavat kultuurilist tegevust arendama, et meie eestlaskonna vaimlised huvid igakülgsest rahuldatus saaksid ja meie kultuuriline tasapind mitte ei langeks, vaid tõuseks, ehk vähemalt püsima jääks. Juba nüüdki on märgata, et paljud meie noored vaimliste huvide suhtes nõrgaks jäävad ning nendel peale igapäevase tegevuse peaaegu ainsaiks seltskondlisteks kontaktpunktideks jäävad tantsupeod ja kino.

Et aga võimalik oleks kultuurilist tegevust intensiivseks teha, peame hästi teadma oma rahva liikmete kultuurilist taset, nende päritolekut, endist ja praegust tegevusvälja jne. Siis alles suudame arvestada mida pakkuma peame ja kes meist midagi pakkuda saab. Sest ei ole õige, et ainult erandid või väljavalitud seltskondlised tegevusväljal tegutsema kõlbulikud on ja peaaegu kõik teised millegiks ei sünni. Väga paljud meie inimestest suudavad paljugi meie ühiskonnas kasulikkuda korda saata, kui nad aga õige koha peale satuvad.

Et aga meie koloonias leiduvaid jõude otstarbekalt liikuma panna, et tegevus muutuks lõbuks, kuna ta on inimesele tema kondi kohane ja kalduvustele vastav, selleks peame oma inimesi tundma, peame kõik oma koloonia liikmed arvele võtma.

Tihtigi kurdame tegelaste puuduse üle, kuid meie ei tunne sellejuures oma inimesi: milleks on kellegil huvi ning kalduvusi ning mille kallal tegutsetakse.

Kuid oma koloonia liikmete ligemat tundmaõppimist ja registreerimist nõuab veel üks asjaolu, vägagi reaalne ja eluline tarvidus. Ning see on järgmine.

Kui tihti nõrkeb inimene, iseäranis veel vallaline, üksik inimene, võersil elu raskustega võideldes ja satub seisukorda, kus ta tungivalt vajab aitavat kätt, mida ümbritseva võera rahva poolt loota ei ole. Jäädakse haigeks, surraksegi, ilma et oleks võimalik kõlblist ehk materiaalist tuge leida ja ilma et oleks võimalik omaksetelegi sõnumit saata omast seisukorrast ehk surmast.

Kui on aga kõik koloonia liikmed registreeritud ja tema keskkohas teada, siis ei saa keegi üksik jääda nii mahajäetuks, üksinda oma saatuse hooleks, ehk kaduda ilma teadmata. Ei ole nii raske enesest teatada koloonia keskusele, kust ei jää tulemata tarvilik moraalne ehk materiaalne toetus. Ning omaksed saavad teada oma elavate hulgast kadunud sugulase saatusest.

On mõndagi juhust väljarändajate elus ette tulnud, kus kaasmaalaste toetus õigel ajal oleks võinud ära hoida suurema häda. Kuid selleks on jällegi tarvis, et kõik koloonia liikmed oleksid keskkohas registreeritud ja peaksid kontakti selle keskkohaga.

Need ettetoodud kolm asjaolu on küllalt tõsised, et meid sunnivad ettevõtma oma koloonia liikmete täpse ja igakülgse tundmaõppimise ja registreerimise, korraldades selleks otstarbekohast ankeeti, mis sisaldaks kõiki meile tarvilikke andmeid.

Ma ei räägi siin loomulikult mitte ainult São Paulo eestlastest, vaid eelmsed kaalutlemised on ühed ja samad kõigi teistegi väliseestlaste koondustele — nii Rio de Janeiro, Buenos Airesis ja mujal. Igalpool tuleksid ettevõtta ja läbiviia ankeetid oma liikmete registreerimiseks ja igakülgeks tundmaõppimiseks.

Missugused andmed oleksid aga tarvilikud, mida sarnase ankeedi kaudu peaksime kätte saama?

Loomulikult peaks sarnane ankeedi leht sisaldama inimese täielikku nime, sündimise kohta ja aega, elukohta Eestis enne väljarändamist, endist ja praegust elukutset, andmeid teenistuseleidmise kohta sisserändamise algpäevil ja praeguse ainelise seisukorra üle, siis tulevad andmed, abikaasa ja perekonna kohta, nende keele ja kooli kohta jne.

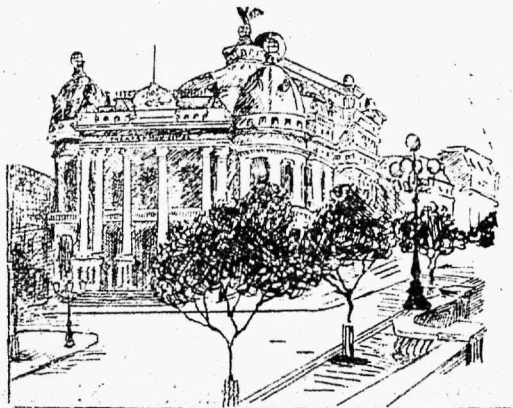
Et sarnast ankeedi lehte otstarbekohaselt kokku seada ja ankeedi andmete korjamist võimalikult täielikult läbi viia, selleks tuleb muidugi sellekohane komisjon luua, millele aga kõik arusaajad rahvuse liikmed agaralt kaasa peavad aitama, et ankeedist keegi eestlane kogemata välja ei jääks.

Komisjon peab siis saadud andmetest mitmesuguseid üldkokkuvõtteid tegema, et selgeks saaksid meie kolooniate kokkuseaded, kultuurilised tarbed ja võimalused, mis annab edaspidisele seltskondlisele tegevusele suurema selguse ja kindluse.

Uhtlasi tuleb siis kohe kokku seada ka täielik kartoteek meie koloonia liikmete kohta, milles oleksid registreeritud kõigi tarvilikumate andmetega kõik eesti väljarändajad teatud piirkonnas, igaüks omal kaardil tähestiku järjekorras, millest saaksime, tarviduse korral, silmapilkselt nii iga eestlase aadressi, kui ka muud tarvilikud teated.

Ankeet ja selle andmetel põhjenev kartoteek — need olgu iga välis-eesti koondise nurgakiviks tema organiseerimise ja kultuurilise arendamise teel.

J. K.

Reis Brasiiliasse.

Raimond Pöder.

II.

— Eidkhunen! hüüdis rongisaatja.

Ärkasin pooluimasena. Meid käsutati vagunist välja. Pidime ootama öhtust Berliini 4-da klassi rongi.

— Mis karuselli need sakslased meiega mängivad? Äkki aetakse unepealt vagunist välja — nagu oleksime lambakari! pahandas Peremees.

Ah mis sina ka suurte sakste asju tead! Egas siin Saaremaa pole! sähvas Savi haigutades vahele.

Suundusime jaama, kus otsustasime und jätkata. Kell näitas veel hilist öö tundi. Varsti oligi Peremehe noorskamist, kõige enne, kuulda. Pea järgnesime kõik tema eeskujule, vaatamata kõvadele puupinkidele, mis meie voodite aset täitsid

Päike oli juba kõrgele tõusnud, kui silmad avasin. Kaaslased olid jalul. Kehakinnitamine sündis ühiselt. Kõigil olid omad moodad veel kodumaa köögist kaasas.

— Noh, Peremees, kas täna söögialust ei saagi?

— Kuidas muidu! Neh-ikka! Ei julgenud pudelit siin välja võtta.

Näe, siin põues. Kes tahab, küsigu. Ja pistis pudeliotsa enesele suhu — koll-koll-koll...

Nii tegime kõik omad suured ja väikesed söögialused ära. Peremehe Saaremaa scapekk ja must leib oli suhupistena eht. Kuna Meremehe verikäkk polnud sugugi halvem.

Sarnane ühine laud on vahest päris huvitav — kui sealjuures mitte väiklane ei olda.

Portсионid vähenesid silmnähtavalt. Imelikult hästi maitses siin võersil kodumaa vilii.

Vast mõnigi meist mõtles sel hetkel kuhugi le mujale. Mujale, nende lopsakate rukki-väljade peale, mida oma käsi on külvanud, mida oma käsi on lõiganud... Mida oma palehigi on niisutanud, mida oma jõud on saavutanud... Võisid seda kõik omaks nimetada ja selle üle suurt rõõmu tunda, et sul on armas emakene maa, kes sind on toitnud, sulle kõik annud, mis sul olemas...

Äkki, keset söömaaega, üllatus. Ilmus kadunud poeg Riks. Jällenägemine oli liigutav, olgugi, et Riks meid maapõhja kirus. Veel enam mõjus, kui teatasime tema pakkide tagasisaatmist Valgast Tallinna.

Oh sa mu meie! Lendasid kõikisugu sõnad, mis meil isegi söögiisu rikkus. Aga egas keegi pahandanud. Lasime teda rahulikult väljasõimata.

— Peale tormi jälle päikest! lausus Meremees.

Riksil oli õigus. Mina olin see peastüdlane. Sest olid ju kõikide sõidupiletid minu käes, nagu Tallinnas, laevakontoris, sai otsustatud. Kuna minul, tõpral, ka meelde ei tulnud, Tartus, selle jandiajal, Riksile tema piletit kätteanda! Nüüd ta vaenekene riskeeris oma rahadega järele sõita, olles arvamisel, et meid enne laeva ärasõitu kusa-gil kätte saab.

Nii see oligi.

Viimaks leppisime ära ühisel söömingul. Ja oleks ta veel sõnagi rääkinud, tingimata oleksin temalt minu moona söömise eest tasuta nõudnud. Sest minu söögipakki ei jäänud muud, kui poolik prantssai, mida ta ise sinna viskas, kui teiste kaaslaste pakkide kallale asus.

Ervin naeris, et Tartu politsei olla Riksi kõhu heledaks teinud, ja avaldas kartust, et nüüd sööb enese lõhki, ning löi oma paki kinni.

Peremees pakkus aga vahepala: võta-võta! See annab isu ja paneb unustama kõik muu. Kuid ta enda suu oli alati kõige lähem.

So! Viimaks lõpetas. Lõi patsti korraks vastu kõhtu ja tõusis nagu proovimiseks, kas seisab veel jalul.

Noh — seisis küll!

Siis võttis Riiks taskust Eva suitsukarbi, lasi pilgu üle meie, pani omale suitsu ette, mahvis paar sügavat tõmmet kopsu ja oli nähtavasti täielikult rahul enesega, — mille üle meiegi headmeelt tundsimine.

Siis pööras ta Ervini poole: Tule kaasa, lähme einelauda.

Ervin pahvatas naerma.

— Hull oled! Kas veel soolikad pirisevad sees?

Ervin istuvad lauataga, — esimesel suur verine biff ees! Ervin pilgutab mulle muigates silmi. Tegin, nagu ei paneks tähelegi. Rääkis ka teistele Riiksi hiilgavast isust, mis vaid rahulikku imestust leidis.

Varsti tulid Riiks ja Ervin tagasi. Viimane naeris, mis võis, kuna esimene vandus kõige kurjemal viisil, mis isegi trükimusta ei kannataks.

Sarnane stseen, oma loomulikkuse tõttu oli suurepärase!

Ervin ei saa naeru pidada, Riiks jälle söömu. Meie teised jäime nagu kahevahele, et kelle poole sa hoiad...? Aga Ervini naer kiskus ka meid vägisi kaasa, nagu oleks meid jalatalla alt köditatud.

Jaama ooteruum kajas vastu, kui lõu-

R U S S A L K A.

Mälestussammas

Kuid Riiksi otsus ja soov olid kindlad. Haaras Ervini käealt kinni ja läksid. Meie vaid vaatasime imestades üksteise otsa.

Kuraski suuresõmaga poiss teine, arvas Peremees viimaks.

Meremees toppis rahulikult tubakat piipu ja muigas omaette.

Kui soovitud ühtmeelt ja sõbralikkust valesti tahetakse mõista ja hinnata, on sellel ikkagi tagajärjed, mis just ennast karistavad.

Nii oligi! Läksin huvipärast vaatama, einelauast suitsu ostma, — näen: Riiks ja

koerte pesa. Tõmbasime liigpalju tähelepanu enestele, ja meid tuldi keelama.

Aga sarnase naeruga on hull lugu. Kui juba oled tema võimusesse sattunud, ega siis naljalt enam välja pääse.

Riiksi naeris viimaks kaasa ja söömas läbi pisarate.

— Mis te hirvitate!

Pärast selgus, et seesinane verine biff, mida veel täie kõhu peale sai vägise tellitud, jaama einelauast, kuhu igamees (meie sugused) sisse ei julge minna, maksis ligemale 1000 Emk.

Annaks jumal veel sarnast naeru ja sakste kulul nalja.

Veel mitu päeva tagant järgi löödi sellega laineid...

* * *

Berliin. Vastuvõtmas meid keegi väikestkasvu „juude.” Vist laevakontori agent. Jahvatas aina, nagu üleskeeratud laulumasin.

Mina, nii öelda, oma meeskonna juht, pidin siis selle gramafoniga rahul olema. Et ma temast pooltki aru ei saanud, olles saksakeelse nõrk, siis vastasin aina: ja-jaa... nein-nein... Vahest ta naeris, mina samuti jne. Püüdsin olla tähtis ja tõsine, et mitte näidata end nii vähikuna, kui ma seda tõesti olin.

Selgus — pidime jällegi ootama seda va 4-da klassi vagunit, mis meile Saksamaast läbisõidul tarvitada.

Seadsime siis omad pakid kuhugile jaama ooteruumi nurka. Kuna alles hommik oli ja ärasõit öösel, siis kasutasime aega linna vaatamiseks.

Sama juude, kes meil enne vastus oli, peab siin isevärki einelauda, kus peale teevee ja kuivikute midagi polnud.

Samas ooteruumis oli ka hulk juute peatama jäänud. Nende tuju näis üpris lõbus olevat. Ajasid suure laginaga juttu ja naeru. Ning omaks imestuseks kuulsin eesti keelset „kuradit” seal hulgas.

Jäin kuulutama — vast eksin. Kuna kõrvad olid teist päeva korralikult pesemata, ei võinud ma sugugi nendele kindel olla. Ajasin siis mõlemad kõrvad hästi kikki — ning ole lahke: jälle selge eesti kurat tuli kuuldavale ühe poisikeseohtu juudi suust

Läksin huvipärast küsima, et mida see sõna teie keeles tähendab.

Juut vaatas mulle otsa, mõttis pealaest jalatallani ja küsis: olete eestlane?

— Seda küll!

— Mina elasin seal ka paar aastat. Et ma vahest kurat ütlen, siis sellepärast, et see sõna mulle hästi meelde jäi.

Selgus, et nemad sõidavad oma uuele kodumaale, Palestiinasse.

Soovisime vastastikku head reisu ja õnne, mida kinnitasime veel „kuradiga.”

Peale meie ja mainitud juutide olid veel kolm inimest samas ooteruumis, kes ehetele tähelepanu pöörasid. Nad olid tõmmud, kusagilt lõunast, paläva päikesest alt. Mees,

kes umbes võis olla 35-40 aastane, oma haruldaselt ilusa naise. Ja noor, vallatu, suurte mustjate silmadega 8-10 aastane poiss, näis nende kahe õnneliku abielu pitsartiks olevat.

Meile, valgeverelistele põhjalastele, olid need kolm aina huvipunktiks.

Julgesin isegi häbemataselt kaua tolele võluvale prouale silmi vaadata, mis minu aastate kohta polnud sugugi ilus — nii öelda, naisevõrgutajat mängida. Igatahes kindel on, et selle proua silmad mind võrgutasid igatahes enam, kui minu hallid katusepurikad teda.

Ervin ja Riks olid peatselt nende poja-sõpruse sobitanud ja tuupisid noorele lõunamaalasele pähe eestikeelseid sõimusõnu, milles nad mõlemad kaunis asjatundjad olid.

Ja varsti kajaskas igalt poolt — kurat ja kurat...

See oli siis seekord arvult juba teine väljamaalane, kellele „kurat” oli pähe jäänud.

Peremees ja Meremees olid jälle omaette leinas ja istusid piipe tossutades.

Märjukene olla lõppemas, teadis Savi öelda, viibates käega leinajate poole, kui me parajasti väikesele lõunamaalasele pähe tuupisime: „Sul on ilus ema!”

Ervin soovitas Riksil Tartust tooma minna uut elutilka, sest temal tee puha selge. Viisime selle rõõmuteate Peremehele ja otsustasime ühiselt Riksi maha jätta.

Riks seda nalja kuuldes, saatis meid õige pehmesse kohta.

Nii möödus see päev.

Ah ja — vahepeal jõime juude einelauas suurepäraselt „hiina teed,” mis tema tõenduse järele olla eht ja venna poolt salakaubana saadetud.

Selles ehtsuses ei kahelnud me keegi. Leidsime aga siiski kraani vee maitsevamana.

Sama päeva õöl, punkt kell 12, lahkusime Berliinist — kurikuulsa 4-da klassi rongiga, mis meile juba armsaks saanud.

Meie siht oli Belgia.

Sarnastes vagunites, nagu on seda Saksamaa 4-da kl. omad, ei soovitaks küll kellegile sõita. Magamisest pole juttugi. Inimesi puupüsti täis ja suitsu pilvi lõpmatuseni.

Päevavalgel liitus meiega keegi sakslane, noormees, tähendates, et on huvitatud meist, kui väljamaalastest. Et minul elus

mitte esimest korda reisida polnud, siis tundsin ja teadsin, kuidas olla tundmatutega, et mitte sattuda aferistide küüsi. Aga seekordne ettevaatus osutus asjatuks.

Iilus! Panime siis kõik omad keeleoskused mängu. Isegi Saare ja Hiiu murrakud, et uut tutvust sõbralikumaks teha. Sai räägitud ja naljatatud, nii et keelgi oli vahest tagurpidi suus. Kampas söime. Isegi viina, mida Peremehel kui hingedõnnistust oli alalhoitud pudeli sügavas sopis, sai külalisele pakutud. Meie külalise ülalpidamine ei jätnud midagi soovida. Kuid midagi paistis temas, nagu kannataks millegi üle varjatud rõõmu all.

Teada saades meie kaugele, võõrsile reisust, maha jättes omad vanemad ja kodu, hakkas to noormees lausa nutma.

See ootamata muudatus tõi ka meie silmi tõsiduse. Kõsivalt vaatasid me pilgud teda: mis juhtunud?

Ervinigi naer, mis alati nii käepärast, oli kui maetud.

Lasime teda rahulikult nutta ja ohkasin kaasa, nagu teades kõige põhjust.

Meie, põhjamaalaste, hing on kaunis tundelik ja kannatlik. Sest teadsime, et sarnane suur mees juba lõbusast tujust, põhjusest nutma ei hakka.

Varsti tõstis ta pea, pühkis sõrmedega silmanurke.

Sõbrad! Ka mina olin viis pikka aastat reisimas, eemal kõigest armsast, kus üleskasvanud. Ja nüüd, millal saabub jälle-nägemine, ei suuda enam omi rõõmupisaraid hoida — ei teie, ega kellegi ees, kui selle peale mõtlen.

Sõbrad! Ka teil on süda tuksumas rinnas, mis pole mitte rauast, ning usun teeksite sama, nagu mina praegu, kui olete purustanud need igatsuse piinarikkad ahedad ja sihite koju tagasi, kus teid alati paremini mõistetakse ja ühevääriliseks peetakse, kui kusagil mujal.

Ta tõrjus pisaraid tagasi, ise nii õnneliku ja kaastundliku silmadega meile otsa vaadates, nagu otsides arusaamist me silmist.

Usun, ta leidis seda.

Ja lahkumisel jumalagajätt oli otse südamlilikult vennalik!

Nagu oleksime olnud kõik ühe ema lapsed!

Tõesti, see oli silmapilk, mis vast künagi enam ei kordu.

See tugev käepigistus... Need otsekohehed silmad pisarais... Tema sõnad... rõõm... kurbtus... avameelsus...

Ei, ei... Ta oli ju ometi inimene nagu meie..!

Nagu meie?

Ei, ta oli inimene missuguseid leidub vähe!

Temal oli armastust, juurdunud armastust veel kõigi vastu südames. Oma kodu, oma isamaa vastu!

See on tema elu, milleta pole ta üldse mõeldav.

Tema, see üksik, miljonitesse uppunud olekus kes tuleb ja nutab kõigi ees — oma kodu, oma isamaa rõõmust!

Nagu ühe ema lapsed..!

Meie..?

Kas suudaksime ka sarnased olla? Nutta, naerda ja võidelda sama pühaduse eest, mis ka meil olemas — meie kodu, meie isamaa eest?

Meie polnud vist kordagi veel tulnud mõttele oma kodumaa armastuse üle.

Meie kodu jäi meile igavaks, tühiseks, ja me söidame nüüd kaugele — ära sellest vastikust maast...

Meie lähme võõrsile — uuele kodumaa!

Meie ei nuta ega igatse — sest oleme mehed, kes julgelt sammuvad edasi ja näeme kauguses koitu, mille ees kodumaa varju jääb...

* * *

Mis sa unistad! sähvas äkki Ervin, mind küünarnukiga müksates. Mul kukkus postkaart käest, mida to noormees mälestuseks jättis, kuhu oma käega ühe salmike-se kirjutas ja mille kuidagi ära kaotasin pärastpoole.

Vaatasin oma kaaslast: nad kõik olid rõõmsad ja löid neljakesi marjaashi.

Nagu ühe ema lapsed!

Kuid samal hetkel oleksin tahtnud nendega koos naerda ja unustada kõik sama kähku...

(Järgneb.)

: „Meie Kodu” postkasti number on nüüd: 3530 :

Lahing

Järgnev lugu põlvneb "tost Tajast," mil ilusas Sakorjes Balkani elanikkude vahel veel kibedaid salklahinguid löödi. Türklased ja bosnialased koondusid vastamisi, kuigi nad varemalt üksteisega ilusasti olid läbi saanud! Jumal teab, milleks vaja oli Sakorje mägestiku halle kaljusid verrega värvida. Võimalik, et seda ei tea armas Jumalgi, vaid seda teadsid ainult selleaegsed kuningad.

Suurtes maades teab ja käseb üksainus inimene kõik, — see on vägede ülemjuhataja. Tema käsib, kes seda ja teist peab tegema, kuhu peab minema ja kus seisma. Ilusas Sakorjes aga võis igaüks ise oma käe peal talitada. Temale oli see valus, kui ta alla jäi; jäi aga teine alla, siis oli see tolele valus, aga mis oli sellega tegemist kolmandal?

Tüse Stevo Pashitsh kogus oma ümber nelikümmend tüsedat poissi ja läks nendega iga teisipäeva õhtul, kui kodused tööd tehtud, vaenlast otsima. Teisipäevast laupäevani võideldi ja need, kes alles jäid, tulid laupäeval jälle koju naise ja laste juure, ning toimetasid lähema teisipäevani kodus mehetööd.

Uhel kolmapäeva hommikul sattusid Stevo Pashitshi mehed Krushevatschi mäetipu taga, kus niipalju kaljusid on kui mujal sipelgapesi, nelja-kuni viiekümne mehelise vaenlase salga peale. Noh, see kolmapäev algas hästi.

Juba kaugelt võidi salga juhti — metsikut, hiiglasuurt Tahir Osmanbegovitshi — ära tunda. See mees oleks olnud vististi kõige suurem kangelane maailmas, kui oleks võideldud taperitega nagu vanasti. Aga kuri tinatükike ei austa mingisugust mehejõudu.

Kui vastased üksteist nägid, oli esimene, mis nad tegid, et neist igaüks oma püssi tühjendas ja siis ruttu kalju taha maha kükitas. Sest sõda on vaid siis ilus, kui tervis viga ei saa.

Kaljusid oli küllaldaselt — nii türklastele, kui bosnialastele, sest Sakorjes leidub enam kaljusid, kui inimesi. Ja kaljude tagant hakkasid nad siis üksteist lõbusasti põmmutama — see tähendab: nad oleksid meelsasti põmmutanud, kui kedagi oleks olnud, keda oleks lasta võinud. Sest nii pea, kui nad kõik kaljude taga kükitasid, ja ainult

püssiraua otsad sealt välja paistsid, oleksid võinud nad tabada ainult kaljusid, aga neile ei oleks see viga teinud.

„Tulge välja, teie paganad!” hüüdsid bosnialased, ja tuul ning kaja kandsid nende hüüded huiudes edasi. „Ärge pugege aralt kaljude taha, kui mehed oletel!”

Aga türklased mõirgasid sedasama nõrkides tagasi:

„Et need neetud kivid teie peale kukuksid, te uskumatud koerad! Oleksite tõesti suured kangelased, kui võiksite ainult püssid välja laskma saata. Mispärast ei julge te kaljude tagant välja tulla?”

Kuid nad võisid hääled ära karjuda, ei türklastest, ega bosnialastest tulnud ainuski mees kalju tagant välja: ainult mõni pea vaatas mõnikord üle inimestest tühja maa, kus kivihunnikud üles taeva poole vahtisid. Aga iga kaljurahnu taga peitus sõdur, kuid kõik need sõdurid lamasiid teisel pool kivi.

Kas on keegi ial sellist asja näinud? See kestis nii lõunani. Siis leidis Stevo Pashitsh loo lolli olevat ja hüüdis türklastele:

„Kas ei oleks avalik võitlus targem?”

Nüüd hakkasid türklased oma vahel nõu pidama, ja see sündis nii: Hassan Tshengitshi kisendas Osmanbegovitshi üksikud sõnad Ibrahim Soreejugale, Ibrahim andis need teisel pool kaljut pikutavale Omar Kovatsevitshile edasi, Omar Kovatsevitsh aga — kelle hääl ära — kisendas selle suure vaevaga edasi mäelõhes peituvale Jovan Hassanovile (selle elu oli mäelõhes kõige julgem).

Kestis tund aega, enne kui juhi sõnad kõigi juure olid jõudnud. Ja siis, kuni need vastasid! Ja siis jälle juhi vastus!

Lõputulemus aga oli otsus: nemad ei ole hullud, et avalikult võitlema hakkavad. See ei olla sama kange vastasega mõnus. Kõige parem abinõu olla näljutamine. Kes varem ni nälg tunneb, küll see ka välja tuleb, ja kui ta välja tuleb, siis juba on kerge teda maha lasta. Ei tule ta aga mitte välja — noh, siis sureb ta kalju taga lihtsalt nälg.

Näljutamisemõte meeldis ka bosnialastele. Leidus neil ju ranitsas veel toitu.

„Hea küll,” mõirgas Stevo Pashitsh sõjakoolutuse vormil: „nälgime siis.”

Ja nad hakkasid nälgima. Aga neljapäeva

lõunal olid neil kõigil juba kõrid kuivad ja kõhud korisemas. See aga on paha asi. Sest isamaa eest võidelda on üsna kena ja surra magus, aga isamaa eest nälgida on juba veidike raskem.

Türklased said nälgimisest ennem „kõhu täis,” ja nüüd olid juba nemad need, kes soovisid avalikku võitlust.

Pashitsh pidas oma meestega nõu, aga need otsustasid ennem surra, kui tühja kõhuga võidelda. Sõnaga: Osmanbegovitshile anti eitav vastus.

Nii ei jäänud muud üle, kui edasi oodata. Mõlemad vastased pidasid neljapäeva õhtuni vastu, mil ägedasti hakkas vihma sadama. Oli hirmus ilm, — Pashitsh sügas vihaselt pead ja hüüdis vastasele tumedalt:

„Sina, Osmanbegovitsh, kas kuuled? Tee me juba kord ometi midagi mõistlikku!”

Nüüd hakkasid juhid jällegi tinglema.

„Tead sa,” vastas Osmanbegovitsh: „kõige parem oleks sõjariistade rahu teha.”

„Meie relvad seisavad juba isegi külalt kaua.”

„Mõtlen aga ainult pooletunnilist vaheaega.”

„Pooletunnilist vaheaega? Hm, kuidas sa seda mõtled, Osmanbegovitsh?”

„Mõistata ise, Stevo Pashitsh!”

„Mis me sel ajal teeme? Kas usud, et pärast seda peame võitlema?”

„Ja mis usud sina, Stevo?”

„Mõistata, Osmanbegovitsh!”

„Tean küll, aga ütle sina seda!”

„Mina mitte. Võtku mind tont kui ütlen.”

„Aga sa tead seda!”

„Võtku mind tont, kui ma seda ei tea?”

„Noh, olgu, Stevo. Kui see sul raske on, siis ütlen mina seda: meie mõistame poole-tunnilist vahet nii, et teie sel ajal paremale poole võite minna, kuhu ise tahate...”

„Teie aga pahemale poole,” hüüdis Stevo

„Nii see on,” kiitis türklane. „Selle juures pole midagi paha.”

„Muidugi mitte,” arvas Stevo Pashitsh.

„Me saame ju elus veel muidugi kokku.”

Kalju tagant tõstsid nii Pashitsh kui Osmanbegovitsh parema käe üles, üksteisele nii sümboolselt kätt andes — ja läksid siis, ainustki pauku laskmata, võimsasti lauldes minema.

Sellise lõbusa lõpu sai Krushevatschi lahing aastal 1877.

Kalman Mikszath.

Wõersil.

Tihti mu vaasis saab vahetud roose.
Piirab mind metsik lõunamaa ilu,
Sinavad mäed ja palmide vilu, —
Minule siiski veel sellest on vähe.
Kuigi ma pimestud päikese kullast
Soojusest, kerkivast punasest mullast,
Siiski mul jäänud vaid hõigata tahe:
Võeras mul oled, ei mõista ma sind!

Lõunamaa neiu mustade silmade
Kütkestav pilk on sihitud minule
Tumeda ripsmete põletav tuluke
Meelitab, kutsub ja võluda püüab.
Kodumaa igatsus üle sest hüüab:
Siin oled võeras, siin pole su paik!
Jahedaks jään, mu pilk vastu tal hüüab:
Võeras mul oled — ei mõista sa mind! —

H. T.

August Joh. Uint

3-mal septembril lahkus surma läbi, meie kaasmaalane August Uint.

August Johannes Uint, sündis Peterburgis 20 aprillil 1896 a., kus ta ülesse kasvas. Viibis lühikest aega Eestis, siirdudes sealt Brasiiliasse. Kui edasipüüdjana noormees, töötas päeval ja õppis õhtul, et elus läbi lüüa. Hea tahtmise juures — otsekohene ja kohusetruu, suutis peagi siinses seltskonnas omale lugupidamise võita. Töötas mitmes suuremas kohalikus Company's raamatupidajana, kui ka osakonna juhatajana. 1925 a. kui suurim eestlaste väljarändamine Brasiiliasse algas, saime seda rahulikku isamaa poega tundma. Ja kes meist ei tundnud teda — peaaegu kõik.

Kui kohaliku keele hea tundja ja Eesti konsuli puudumisel, pöördusid meie abiotsivad pilgud tema poole, kes oma abipakkuvat kätt meile kunagi ei keelanud. Ehk küll Eestit vähe tundis, armastas väga oma isamaad. Meie mäletame tema sütitavaid kõnesid, küll E. Vabariigi aastapäevil, küll omavahelistel koosviibimistel. Oli E. S. „Uus Kodu“ asutaja, mitmekordne juhatuse liige ja „Meie Kodu“ kaastööline.

Mäletame rahus, kadunud isamaa poega. Tema nimi jääb püsima igavesti, kuldsete tähtedega Brasiilia eestlaste ajaloo raamatu veergudele.

Puhka rahus, võeras mullas!

São Paulo, 7 september, 1935 a.

E. Tamberg.

RIO TEATED.

ÜLEVAADE „UUS KODU“ RIO OSK. TEGEVUSE KOHTA.

Alates 1-sest juulist s. a. üüris „Uus Kodu“ Rio osakond kohalikult Poola Seltsilt peo ja koosoleku ruumid 125 mlr. tasu eest kuus. Poola Seltsi ruumid, mis asuvad rua Buenos Ayres'el, 253, on Rio osakonnal tarvitada järgmistel aegadel: on õigus korraldada kuu jooksul üks peo õhtu laupäevasel päeval ning üks suurem koosviibimine ühel pühapäevasel päeval. Äripäeviti on ruumide kasutamine nii Poola kui ka Eesti seltsi liikmetele ühistel alustel. Seni oli ruumide puudumine suureks takistuseks seltsi tegevuse hoogsale arenemisele.

7. juulil s. a. ärapeetud Rio osk. erakorralisel peakoosolekul said valitud juhatuse osaliseks täiendamiseks härrad Johannes Krisch, Hans Lauk, Herman Lepikson ja Harald Romberg. Praegune Rio osk. juhatuse koosseis on nõnda siis järgmine:

Esimees: Georg Sander.

Abiesim: Johannes Krisch.

Sekretär: Villem Lauk.

1-ne abi: Herman Lepikson.

2-ne abi: Harald Romberg.

Laekahoidja: Mihkel Ernits.

Laekahoidja abi: Hans Lauk.

Juhatusel lahkunud on hr. Julius Tamerik, teisse osariiki elama asudes. Arnold Ende, Johannes Veiderpass ja Eduard Sopp on juhatusest lahkunud ilma põhjust teatamata.

Möödunud peakoosoleku otsusega alandati liikmemaksu 3 millreisile kuus, senise 5

asemel. Sisseastujal tuleb maksta 2 milli sisseastumise maksu, mida varem ei olnud. Juuli kuu jooksul astusid seltsi 33 uut liiget, ja paljud endised liikmed algasid uuesti liikmemaksu tasuma, millest vahepeal loobunud olid. Liikmete arvu kasvamist tuleb kirjutada juhatuse liikme hr. Hans Lauk'i energilise tegevuse arvele.

Rio osk. juhatuse otsusega on määratud seltsi asjaajajateks härrad E. Reigas ja A. Prost, kellede otsekoheste kohustuste hulka kuulub ka seltsile saadetud ajakirjade edasimüük. Osakond püüab omalt poolt kõigiti kaasa aidata „Meie Kodu“ levinemiseks Rio eestlaskonnas.

Eriolisteks eestlaste kooskäimise päevadeks on määratud teisipäeva ja reede õhtud. Seltsil on tellitud Eestist kaks ajalehte: „Päevaleht“ ja „Esmaspäev“ ning S. P. ajakiri „Meie Kodu.“ „V.-E. Almanaki“ on omandatud üksikute numbrite viisi. Ajalehed ja ajakirjad on seltsi ruumes lugemiseks igal ajal saadaval.

Peoõhtu, mis oli korraldatud „Uus Kodu“ Rio osk. poolt 27 juulil, leidis elavat osavõttu ning tasus end aineliselt väga rahuldavalt. Peo tulud Rs. 284\$600, kulud rs. 135\$000.

Rio de Janeiros. Esimees: G. Sander

6 augustil 1935a. Sekretär: V. Lauk

„UUS KODU“ RIO OSK. 1935 a. I-se POOLAASTA KASSA ARUANNE.

Tulud:

Sula raha kassas aasta algul	Rs. 18\$500
Liikmemaksud	Rs. 260\$000
Pidud	Rs. 318\$500
Annetused	Rs. 78\$000
Mitmesugused	Rs. 2\$700
Kokku	Rs. 677\$700

Kulud:

Ruumide üür	Rs. 90\$000
Pidud	Rs. 351\$000
Ajalehed	Rs. 106\$000
Asjaajamine ja posti kulud	Rs. 4\$100
Sporti tarbed	Rs. 58\$000
Raha kassas poolaasta lõpul	Rs. 68\$600

Kokku Rs. 677\$700

Võrdluseks eelmisega anname k. a. juuli kuu kassa aruande:

<i>Tulud:</i>		<i>Kulud:</i>	
Sula raha kassas I-sel juulil	Rs. 68\$600	Ajakirjad	Rs. 6\$000
Liikmemaksud	Rs. 215\$000	Üür	Rs. 125\$000
Annetused	Rs. 20\$000	Asjaajamine ja posti kulud	Rs. 7\$800
Pidud	Rs. 284\$600	Pidud	Rs. 135\$000
Mitmesugused	Rs. 1\$800	Sula raha kassas 31-sel juulil	Rs. 316\$200
	Kokku Rs. 590\$000		Kokku Rs. 590\$000

Majanduslikke teateid Eestist.

Võrdlemisi kujuka pildi saame Eesti majanduslikust seisukorrast, kui tema väliskaubanduse vaatlemisele võtame. Vaatleme, mida ta niipalju produtseerib, et osa välja võib vedada, ning mida ta ise on sunnitud sisse vedama ning kui suurel määral.

Utleme kohe, et Eesti väliskaubandusline bilans juba aastate jooksul aktiivne on, see tähendab, et Eesti rohkem välja veab, kui ta sisse vedama peab. Ning üldise majanduslise seisukorra paranemisega on ka Eesti väliskaubandus tubliste tõusnud — nii väljaveo, kui ka sisseveo suunas.

Käesoleva aasta esimesel poolel vedas Eesti välja mitmesugust kaupa 204566 tonni 35.956.000 krooni väärtuses, aga läinud aastal sellesama ajaga ainult 172.352 tonni 27.160.000 krooni väärtuses. Et siinse raha väärtuses neid arve ette kujutada tuleb 1 kroon umbes 5 milreisiks arvata. Kui silmas pidada, et Eestis ainult 1.117.000 elanikku asub ja looduslike varade poolest kuigi rikas pole, siis näeme, et inimeste töö mitte vähe väärtusi loonud pole.

Mis aineid valmistab siis Eesti niipalju, et sellest ka väljaveoks jätkub?

Peaosa väljaveos langeb või peale. Seda veeti välja esimesel poolaastal 4.212.000 kilo 5.611.000 krooni väärtuses. Liha ja liha-kaupa veeti välja 2.289.000 kilo 2.104.000 krooni eest. Mune veeti välja 20.241.000 tükki 720.000 krooni eest, rukkist juuni kuu sees 7.565.000 kilo 1.014.000 krooni eest ning nisu 5.400.000 kilo 710.000 krooni eest.

Meele tuletades Eesti külma talve ja muid raskemaid olusid, kui siin Brasiilias, peame otse imestama Eesti munade võrdlemisi märgatavat väljavedu, millega ta rahva majanduses otse silmatorkava koha on omanud, olgugi et puuduvad suured kanakasvatused. Kriipsutame ka seda alla, et Eesti isegi leivavilja välja saab vedada.

Kogusummas asub toiduainete väljavedu Eestis väärtuselt teisel kohal 11.868.000 krooniga 34.066.000 kilo koguses.

Esimesel kohal oma väärtuselt asub toor- ja poolvalmis ainete väljavedu 14.813.000 krooniga ja 151.931.000 kiloga. Ning suurema sissetuleku sellest annab tselluloos — puumass mida tarvitatakse eestkätt paberi valmistamiseks välismaal ning annab nimelt 4.165.000 krooni, peale selle lina — 4.589.000 krooni. Nendeie järgneb metsamaterjal 3.188.000 krooniga, kuna teised materjaalid annavad vähem kui miljon krooni igaüks. Kuid siiski ei saa märkimata jätta, et Eesti veab välja oma õlikivi bensini 210.000 krooni eest ja kunstsarve 645.000 krooni eest.

Valmissaaduste väljavedu esineb Eestis kolmandal kohal oma 8.770.000 krooniga. Selle hulgas on välja veetud suurel määral puuvillast riiet, nimelt 1.980.000 krooni eest, ning puuvillast lõnga ja niiti 1.410.000 krooni eest; peale selle vineeri ja toolipõhje 1.876.000 krooni eest.

Kui juure lisada, et jämedat linast riiet veeti välja 348.000 krooni eest ja dzuuti-riiet ja kotte — 484.000 krooni eest, siis

selgub, et ketramis- ja kudumistööstus Eesti väljaveos ja rahvamajanduses üldse õige tähtsat osa etendab.

Märgime veel, et paberit veetakse välja 683.000 krooni eest ja aknaklaasi 267.000 krooni eest, tsementi aga ainult 25.000 krooni eest, mis näitab et Kunda ja Aseri tsemendivabrikud päris võistlusvõimetud ettevõtted on.

Sisseveos peab loomulikult tähtsal kohal asuma puuvill, kuna kord Eesti puuvillast riidet oma tarviduseks valmistab ja väljagi veab, nagu eelpool nägime. Ning tõesti osutub puuvill kõige kulukamaks kaubaks, mida Eesti sisse veab, — nimelt

kulutas selle peale riik esimesel poolaastal 3.358.000 krooni. Teisteks suurteks sisseveo artikliteks on suhkur 1.062.000 krooniga, raud ja teras 1.964.000 krooniga, puuvillane riie 1.262.000 krooniga ning põlluväetised 1.209.000 krooniga — ained, mida Eestis ei ole.

Uksikute riikide järgi kaubavahetus tõsis käsoleval aastal Britiga, Saksaga, P.-Am. Ühendriikidega, Rootsiaga, Soomega, Venega ja Leeduga, kuna kahanes Lätiga, Prantsusega ja Poolaga.

Eesti väljavedu suundub eestkätt Inglismaale, siis Saksamaale. Sisseveos asub aga esimesel kohal Saksamaa.

Perenaised, inimsööjate maalt, tulevad turult.

Lloyd Georgi isa oli rändkaupmees, kes mööda maad ringi käis punase käru ja eesliga. Kui Lloyd George 1917 a. viibis kõnereisul Ühendriikides, katsus keegi rahulolematu teda solvata ja hüüdis:

„Kes te siis üldse olete? Harjusk poeg. Tundsin teie isa, kes ringi uitas punase käru ja eesliga.”

* * *

Uletamatu on inglise valimiskõnede huumor. Kui John Marley ühe kõne lõpetas üleskutsega, anda hääl temale, kargas keegi mees üles ja hüüdis vihaselt:

„Parem annan oma hääle kuradile!”
„Väga kena,” vastas riigimees rahus:
„Kuid, kui teie sõber ei peaks kandideerima, võin ma siis arvestada teie häälega..”

* * *

Londoni eeslinnas suri mees, kes naisele testamendis muud ei pärandanud kui paari pükse, „mida ta, kui ma veel elasin alati tahtis kanda, kuid ei saanud.”

* * *

Isa: „Oled sa oma eksamile põhjalikult ette valmistanud.

Üliõpiline: „Olen kõige ette valmistanud.”

Kohalik elu.

Pühapäeva kool.

Laupäeval, 10 augustil, oli järjekorraline kõneõhtu, kus J. Kartau rääkis meie noorsoo haridusest ja pühapäeva koolist, ette tuues, et meie ise peame oma kultuurilist tasapinda alles hoidma, mida Eestist oleme kaasa toonud, ja teda võimaluste piires veel tõstmagi, kirjanduse ja ettekantavate referaatide abil. Kuid kõige suuremat hoolt peame selle juures kandma oma noorsoo eest, et selle kultuuriline tasapind mitte madalam ei saaks, kui Eestis. Sest meie kultuuriline tase, mis meid elus oma ümbrusest kõrgemal hoiab, on meie vainlise selgroo kangelaste tugedest ja on jõud, mis meid sisesemisel ühte seob ja kui rahvust teistest eraldab.

Meie noorsoo rahvusliku meelsuse, eesti keele, maa ja rahva tundma õppimiseks peaks meil olema oma eesti kool. Kuid esialgul on selle käimapanek täiesti võimata. Enne peab meie koloonia organiseerimine palju kaugemale ja sügavamale tungima. Esialgul peab kodu oma lastes kasvatama armastust isamaa vastu, peab neid hoidma koduses eesti õhkkonnas, et lastel jääks omaks eesti keel ja meel. Aga hariduse saamiseks peame panema oma lapsi ikkagi siinsetesse koolidesse. Kuid rahvuslise arusaamise ja eesti keele korralikumaks äraõppimiseks peab kodule appi tulema pühapäeva kool, kus ühes eesti keele lugema ja kirjutama õpetamisega saab õpilasi tutvustada kodumaa looduse, geografia, ajaloo, tema kultuuriga, seltskondlise ja hariduslise eluga ja kõigega, mis võiks äratada lugupidamist ja armastust isamaa vastu. Eesti laul võib sellele omalt poolt veel palju kaasa aidata.

Lõpuks on mitmesugused raskused kõrvaldatud, ja pühapäeva kool algas tegevust 8 septembril. Õpetamise on lahkelt eneste peale võtnud järgmised kaasmaalased: eesti keel — hr. Edgar Tamberg, arveõpetus — pr. Liblik ja laulmine — hr. W. Lustus. Kool algas tegevust kahe grupiga. Õpetus kestab kella 9 kuni 12-ni. Soovijaid võetakse veel vastu.

Kõneõhtud.

17 augustil pidas äsja kodumaalt siia sõitnud hr. H. Johanson kõne „Praegune

Eesti" üle. Kuna sarnase teemi kohta kodumaast kauemat aega eemal olijatel rohkesti huvitust, siis oli kuulajaid ka enam, kui eelmisel kõneõhtutel. Kõneleja kirjeldas kodumaa linnade arenemist, iseäranis peatades Tallinna mitmekülgse edenemise juures, märkides uusi linnaosi, asfalteeritud tänavaid, uusi tööstusi jne. Ligemalt peatas kõneleja tööstuse ja kaubanduse juures, mis maa tarviduste kohaselt tugevasti arenenud olla, kuid märkides selle juures, et uute tööstuste lubad siiski kuidagi kombel kergemini muulaste kätte lähevad.

Läbirääkimistel pandi kõnelejale palju küsimusi ette, mille selgitamisel, muu hulgas, paistis, et, ehkki kõneleja kodumaast kõigiti meeldivat pilti püüdis anda, kodumaa elu igasuguste määruste ja ettekirjutistele all ägab ja politsei ning rahva vahel vaenulik vahekord valitseb, mis meile, siin vabadusega harjunutele kodumaad kaunis ebameeldivalt laskis paista.

31 augustil oli hr. E. Kalju kõne, Astronoomiast.

Kõneleja tutvustas kuulajaid rahvalikus ettekandes täheeaduse üldküsimumstega, mis võiks nagu olla sissejuhatuseks mõnegi täheeadlase küsimuse ligemaks käsitamiseks, millega igapäev kokku puutume, kuid mille tekkimine paljudel kaugeltki selge pole.

Ei saa sel puhul märkimata jätta, et kuigi kõnetoimkond kõik kõneõhtud täpselt kell pool 9 on alanud, ikkagi kuulajad alles pikkamööda kogunevad ja niimoodi kõne algusest ilma jäävad. Kas on siin tegemist sissejuurdunud pruugiga, et ega seltsis miski asi õigel ajal alga, või ei saada laupäeval tõesti kell pool üheksaks kohale.

Seltsi 7-da aastapäeva pidu.

Traditsiooniline aastapäeva pidu 24. augustil oli tubli saalitäie osavõtjaid kokku meelitanud.

Kanti ette kaks ühevaatuslist näitemängu millest naljamängu võrdlemisi paremini kordaläinuks tuleb pidada. Ei saa siinkohal ütlemata jätta, et kurbmängud asjaarmastajatel märgatavalt raskemad on ette kanda kui naljamängud, ning neid eeskavasse ei maksa võtta, ehk vast siis, õige tubli töö

järele. Näitemängust huvitatud peaksid suuremal hulgal näitemängu osakonna juure liituma, et võimalik oleks ühe osaga üht, teisega mõnda teist näitemängu aegsasti harjutama hakata ja alles siis ette kandma, kui pala tõesti hoolsalt ette on valmistatud.

Päevakchaste kõnede ja tervitustega esinesid J. Kartau ja J. Viinamägi ning Välis-Eesti Uhingu poolt ütles tervitusi A. Aur.

Seltsi koor kandis ette mitmed laulud, mis J. Viinamäe kindlal juhatusel päris hästi kõlasid, ning J. Viinamäe soolo ettekanded rahuldasi vististe kõiki — nii oma valiku, kui ka täpselt läbimõeldud ja väljatöötatud ettekande pooltest.

Loomulikult ei puudunud eeskavas juba traditsiooniliseks kujunenud naljaaruanne

seltsi läinud aasta tegevuse kohta hr. Maaroo si ettekandel, milles nii mõnigi tegelane tabavalt karakteriseerida või heasüdamiselt pilgata sai.

Ettekanded kestsid kaugelt üle kesköö ning sõbralikus jutuaajamises või tantsides läks aeg kuni varahommikuni.

Uusi toole seltsile.

Rahuldava rahalise seisukorra tõttu on seltsi juhatus võimalikuks pidanud suure sammu edasi astuda, asja lahendamisel, mille hädava vajalikkust kõik juba kauemat aega tundsiime, on ostetud kogu toole, mille puudus karjuv oli. Nüüd võib iga kõnekuulaja või piduline rahulikult istuda, ilma alalise sala hirmutundeta oma istmealuse nõrkade jalgade pärast.

KODUMAA TEATED

Kirjastusühisuse „Postimehe” ettevõtted ja varandused sekvestri all.

Sisekaitse ülem otsustas 26 juulil võtta kirjastusühisuse „Postimehe” kui äriettevõtte sekvestri alla. Otsuse põhjenduseks on toodud ette asjaolud, et kirjastusühisus „Postimees” kasutab juba mõnda aastat moratooriumi, kuid asub ikkagi maksuraskustes, mis muuseas avaldub teenijate palgade ja riigi ning omavalitsuse maksude korratus õiendamises. Uhtlasi on ajaleht „Postimees,” hoolimata korduvaist hoiatusist, järjekindlusega arendanud lahkkelisid seisnapandud poliitiliste parteide suunas ning asunud vastutöötama kõigile põhiuudustele, mida valitsus tarvilikuks peab.

Arvestades aga ajalehe „Postimehe” kaust iga Eesti ajakirjanduses, ei saa pidada õigeks, et leht läheks sulgemisele. Sellepärast pannakse kirjastusühisuse edasine juhtimine sekvestri valitsuse peale.

10 uut vedurit raudteele.

Kuna Eesti vedurite park on hästi vananenud, kavatses raudteevalitsus tellida juure 6 manöövrivedurit ja 4 kergetüübilist reisivedurit. Mitme oleva manöövriveduri

iga ulatab 77-aastale, kuna reisiringide vedurite keskmine iga on 40 aastat. Kõige soodsamad tingimused on Krulli vabrikul.

Ellamaa elektri jõujaama suur tulekahju.

Arvatavast turbatolmu plahvatusel läks põlema Ellama jõujaama osa, milles valmistatakse alus- ja eksportturvast. Turbavabrikust, mis on umbes 20 meetri kõrgune tornitaoline ehitus, hävines ülemine osa ühes seadeldistega. Jõujaam ise jäi terveks. Mitmesajamiljoniline varandus suudeti päästa vaid tuletõrje ennastalgava tööga, millest kohalik, Tallinna ja Haapsalu tuletõrje osa võttis

Uudismaad ja traktorid Eestis.

Eestis tegelevad praegu 67 traktorijaama uudimaa ülesharimise alal. Nendest on 4 riiklikku ja 22 erajaama, mis töötavad riigi riistadega. Peale nende on veel 41 eratraktorijaama, mis töötavad oma riistadega ministeeriumiga sõlmitud lepingu alusel.

Kogusummas on lepinguid sõlmitud 2469 hektari uudismaa ülesharimiseks. Traktori jaamade kasutamine on väga elav. Igalpool on suured tööjärjekorrad ees.

Valitsusel on kavatsus maakultuuri alal plaanikindlalt võtta tegevuskavasse tööliste asetamine maale, ühes tarvilikkude elumajade soetamisega, samuti taluhoonete ehitamisviiside, materjalide, värvimise ja teiste küsimuste lahendamisega.

Maakonna laulupeod.

Tartu laulupidu ebaõnnestus vihmase ilma tõttu. Pääsmeid oli müüdnud 2.000 ümber, laulupeole aga ilmus 1000 inimese ümber. Ulesantud üle 9000 lauljast oli ilmunud kohale 200. Puhaskahju 3681,67 krooni.

Laulupidu pidi tulema kordamisele 1 septembril.

Valga laulupidu oli ilusa ilmaga ja osavõtt elav. Laululaval 16 koori umles

500 lauljaga. Kõik ettekanded anti edasi raadioteel.

Aikse- ja rahekahjud Eestis ning uputused.

Läinud suvel oli Eestis rohkesti äikselmu ühes piksekahjudega. Pikne on mitmel pool hooneid põlema lõõnud ja inimesi surmanud — rohkem, kui läinud aastatel. Niisama on ka rahe suuri kahjusid sünnitanud täielikult hävitades vilja põllud — isearanis Lõuna-Eestis.

Juba keskmiste vihmadega tõusevad mitmel pool jõed üle kallaste ja tekitavad suuri kahjusid. Seda peetakse sookuivatuse ja jõgede tagajärjeks, mis hõlbustab vihmavee kiiret kokkuvoolamist, kuna sarnased tööd aga pole kavakindlalt läbi viidud.

S. Paulo E. A. ja H. S. „UUS KODU” poolaasta peakoosolek.

S. Paulo Eesti A. ja H. Selts „UUS KODU” pidas pühapäeval 22. septembril 1935. a. oma korralist poolaasta peakoosolekut.

Koosolekule, mis algas kell 20, oli ilmunud seltsi 99-tegevliikmest — 34, seega otsusvõimeline.

Koosoleku avas seltsi esimees hr. Paul Veltson järgmise päevakorraga.

1. Koosoleku juhatuse valimine.
2. Tegevuse aruanne.
3. Kassa aruanne.
4. Revisjon komisjoni aruanne.
5. Eelarve.
6. Läbirääkimised.

1) Koosoleku juhatajaks valiti hr. A. Aur, protokolleerijaks hr. Jaan Bauer ja abiks hr. Johannes Toom.

2) Seltsi möödunud poolaasta tegevuse aruande kandis ette seltsi peasekretär hr. Jaan Bauer, millest selgus, et seltsi juhatuse on pidanud poolaasta jooksul korralisi koosolekuid — 20; loenguid ja kõneõhtuid peetud 5; eeskavaga pidusid 7; tantsupidusid 1; matinésid 28; kontserte 1; tegelasteõhtuid 1. Sisse tulnud kirju 43 ja välja läinud 30.

Seltsil on käesoleval momendil 129 liiget, neist eestlasi — tegevliikmeid 99, teistest rahvustest ehk toetajaid — 22 ja auliikmeid 8.

Seltsi liikuv varandus kogusummas on Rs. 5:154\$500 (1000 Ekr.), mis koosneb peajasjalikult mööblist, raamatutest jne.

Pühapäevakool alustas uuesti oma tegevust 8. septembril ja töötab igal pühapäeval kella 9.—12-ni. Kooliõpetajateks on hr. E. Tamberg — eestikeel, pr. Liblik — arveõpetus ja V. Lustus — laulmine.

Aruanne võeti vastu ühel häälel.

3-4) Kassa ja revisjoni komisjoni aruanded kandis ette hr. A. Aur, millest selgus, et seltsi tulud ja kulud on tasakaalus Rs. 12:798\$500. Kassas raha Rs. 1:722\$300, millest kassapidaja käes Rs. 663\$800 ja pangas hoiul Rs. 1:058\$500. Aruanded võeti vastu ühel häälel.

5) Seltsi poolaasta eelarve võeti vastu tulud ja kulud tasakaalus Rs. 7:700\$000, ülejäägina ette nähes Rs. 400\$000.

6) Läbirääkimiste all kutsutakse ellu naisosakond ja valitakse 5-liikmeline juhatuse, nimelt; Proud Linnart, Schults, Sirk, Kalju ja Sitser. Kandidaatideks jäävad pr. Hirt,

A O M O V E L H E I R O

Äri asutatud a. 1900

OSTAB JA MÜÜB

Mööblid, sissesääded, letid, klaverid,
voodisirmid, kirjutusmasinad, arve-
-- masinad, rahakapid jne., jne. --

MOYSES HAKIM

Praça da Sé 12-A e 86
Kõnetraat 2-3477
São Paulo

pr. Veiderpass, prl. Libba, pr. Muna ja
pr. Liblik.

Koosolek lõppes kell 22.

„Uus Kodu” teated

12. oktoobril korraldatakse suurejoone-
line piduõhtu segaeeskavaga. Algus kell 21,
lõpp kell 4.	14. detsembril tantsupidu.
9. novembril piduõhtu segaeeskavaga.	24. detsembril jõulupidu jõulupuuga.
15. novembril väljasõit Santosse.	28. detsembril laste jõulupuud.
30. novembril aktuspidu väliseestlaste
päeva pühitsemiseks.	31. detsembril uue aasta vastuvõtmine.

Tegev toimetaja: Juhan Kartau

Talituse juht: Karl Maaros

Toimetus: Ilmar Toop ja Ed. Kalju.

Kirjastus-osak. juhatus: Ed. Anderson, Jaan Bauer ja Jakob Siigus.

Atelier

Mme. Clara

Valmistab kõige-
paremini, kleite,
mantleid ja kos-
túume, viimaste
moodide järele.

Rua Bella Cintra, 114
São Paulo

SUITSETAJAD!

Hääd, maitsevat ja odavat suitsu, mis ei tee kahju hingamise elundeile, saab ainult see, kes tarvitab hülsidega paberosse, varustatud nikotiini filtreeri-va vatiga.

Paberossid võib igaüks oma maitsekohasest tubakast ise valmistada, sellekohase masinaga, mis maksab ainult 1\$000 ; hülsid — 100 tükki — 600 reisi; 1000 tk. — 4\$500. Sisemaale — 1000 tk. — 6\$000. Suitsupaber "Paris", 100 raamatut — 12\$000.

Nõudke külmade jookide joomiseks meie puhastatud ölekõrsi, mis hoiavad hambaid külma joogi hävitavast mõjust.

Sellega hoiate kokku hamba ravitsemiskulud.

CASA GENNY

Rua São Caetano, 208 - S Paulo

ÄRGE UNUSTAGE KÜLASTADA
SÃO PAULO EESTI SELTS

„UUS KODU”

EINELAUDA

MAITSEVAD LÕUNA- JA ÕHTUSÖÖGID.

TEENIMINE KORRALIK
PIDUDE AJAL SUUREPÄRALISED
KÜLMAD JA SOOJAD SUUPISTED.

RUUMID UUESTI REMONTEERITUD.

Austusega:

MARGARETHE KALJU

Saksa päevapildi toostus

Asutatud 1890 a.

“BERNARDO”

ARTHUR SCHMIDT

Kõige parem ja peenem
töö päevapildistuse alal

Suurendus heledas või
t u m e d a s toonis, õli-ja
pastel värves

Valmistakse tellija soovil
koduseid pildistusi

REPRODUCEERIMINE

Rua São Caetano, 111 (ant. 103)
SÃO PAULO

EHITUSKIVID

MAKSUTA

Maade müük järelmaksuga ilma sissemaksuta 9\$000, 11\$000, 12\$000
kuni 20\$000 kuumaksuga

Müük järgmistes Villades: Villa Mazzei; Villa Nova Mazzei; Villa Nilo; Villa Nelson; Villa Milton; Villa Léo; Villa Victorio ja Villa Ede. Nimetatud Villad asuvad kõik Tramway Cantateira läheduses (Ramal de Guarulhos) Kõikjal Auto-omnibusi ühendus (Väljasõidu koht Largo Paysandú)

Nimetatud Villades on: elekter, koolid, aptekid, j. n. e.

Uksikasjalisi informatsioone saab

“ESCRITORIO MAZZEI”

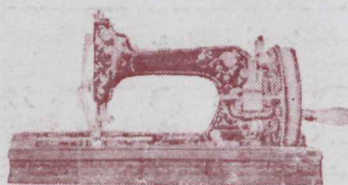
RUA 11 DE AGOSTO N.º 5 sobr.

ehk Avenida Mazzei N.º 300 (Villa Mazzei jaama lähedal)

ANNAME 100\$000

sellele, kelle soovitusel müüme ühe lote

Kes tahab osta

hädä ja
odavat,
peaaegu
uut,
pruugitud

Käsi- ehk jalaga
õmblusmasinad,
külastagu pealadu

Rua Conselheiro Ramalho, 274

Telefon 7-6191, Aveniida Brigadiiro Luis Antonio nurgal.

Trammid: (nr. 3, 5, 30, 40, 47)

Paraiso, Aveniida ja Villa Clementino. Hinnad algades 80\$000

Pakkimiskulud sisemaale
saatmiseks kannab äri.

Sociedade de Sorteios do Brasil

(Brasiilia loosimiste selts)

Valitsuse poolt lubatud ja fiskaalseeritud
Patent N.º. 99

Müüb mööbleid, masinaid, riideid jne.
järelmaksuga, sääljuures õigustatud
igakuisest loosimisest osavõtta.

Lähemaid teateid agent Joh. Toomilt.

RUA QUINTINO BOCAYUVA, 41
SÃO PAULO